

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
(SZTAB GENERALNY)

8461 J₂
Warszawa dn. 23. I. 1922 r.

Oddział II.

Nr 2471/II.

Do

Adjutantury Generalnej

Przedkładam przy niniejszym do wiadomości artykuł
Sokolskiego p.t. "Działalność Czeka Zagranicą" umieszczony w
"Obszczem Diele" z dn. 12 stycznia 1922 r. w Paryżu.

Szef Wydziału Organizacyjnego

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

J. Morawski
major.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNIEGO WYDZIAŁU
8461 J₂
28. I. 1922 roku
Wysłano dn. 28. I. 1922 roku
Wysłano dn. 28. I. 1922 roku
Załączników

279

Największą energję wykazywał sekretarz Blum. Powodem tych ciągłych rozjazdów było szpiegostwo wojenne t.j. służba wywiadowcza. Studjowano gminy pograniczne informowano się o rozmieszczeniu wojsk, magazynów, zapasów wojennych, organizowano tajne "jacejki" komunistyczne z komunistów miejscowych w celu opracowania tych składów w razie wojny lub rewolucji komunistycznej. Zgodnie z otrzymanymi instrukcjami N. Czeka zwraca główną uwagę na wojsko, gdyż bolszewicy widzą z doświadczenia gdzie się znajduje źródło rozkładu. Dla wywiadu przeznaczono olbrzymie sumy. Cały czas odbywa się energiczny werbunek agentów i podagentów z pośród żołnierzy oraz dowódców niższej rangi, organizowane są w armji "jacejki" komunistyczne oraz przyszłe komitety żołnierskie. Komitet Czeka korzysta z istniejącego aparatu fińskiej partji komunistycznej, a także z usług rosyjan, będących w kontakcie ze sferami komunistycznymi. Przedstawiciele tych organizacji odwiedzają komitet Czeka. Podobna praca trwała 5 miesięcy, po upływie których miał miejsce incydent tow. Bluma. Został on obwiniony o szpiegostwo wojenne na korzyść bolszewików. Rząd fiński zdecydował się na zastosowanie pewnych środków przeciw Blumowi. Gdyby nie chodziło o szpiega bolszewickiego, to zgodnie z ustawą karną, zaxka zostałby oddany pod sąd, i osadzony na czas dłuższy w więzieniu, lecz ponieważ jest on przedstawicielem wielkiego państwa komunistycznego - został tylko wysłany z granic Finlandji do sowdepji. Równocześnie z nim wyjechała Ella Karłowa, równocześnie zaś znikł pietrogrodzki czekista Ozolin. Kierownictwo prawami Czeka przeszło na Siergieja Ditmara. Rząd fiński nie decyduje się na wysłanie z swych granic komitetu Czeka, gdyż stoi się do umowy zawartej w Dorpacie, zgodnie z którą obydwie strony traktujące mają prawo do posiadania w danym kraju komisji reewakuacyjnej, lecz członkom komisji wzbroniono swobodnego cyrkulowania po Finlandji. Lecz czekiści pracują z tą samą energją. Przedmiotem wielkiej uwagi jest tajna rejestracja rosyjskich emigrantów. Agenci i podagenci Czeka niezmożdowanie bywają na wszystkich zgromadzeniach kolonji rosyjskiej jako to w cerkwiach, teatrach i t.d. Podstawą tej pracy są dawne instrukcje dawnej żandarmerji dla szpiegów wewnętrznego i zewnętrznego wywiadu. Równocześnie zwraca się pilną uwagę na rejestrację emigrantów biorących jakikolwiek udział w akcji

anty bolszewickiej. Agenci czeka poszukują podagentów za pomocą których możnaby kontrolować korespondencję.

Pograniczne filje Czeka werbuja agentów-prowokatorów pośród kontrabandzistów, zajmujących się nielegalnym przewożeniem osób z Rosji sowieckiej. Agenci ci operują na granicy po stronie rosyjskiej. Dzięki nim dostały się do więzienia i zostały rozstrzelane setki ludzi, których winą było to tylko, że chcieli zbiec z ciężkiego więzienia zwanego sowdepją. Obecnie zastawiane są sidła i z tej strony. Uciekinierzy bez znaczenia zostają ~~XXXX~~ przeprowadzani przez granicę, lecz o ile w ręce agentów kontrabandzistów wpadnie jakaś gruba ryba t.j. bogatsza lub ze znanym nazwiskiem - zamiast w Finlandji - na Grochowej 2.

Posiadając wielkie kredyty "komisja Czeka" znajduje się, również w kontakcie z współpracownikami finlandzkiej tajnej policji. Ta ostatnia jak każda "ochrona" korzysta z usług czerwonych Azefów.

*reparatory
h. k. 2062
no 2
czeki
11/24*

Mając styczność z tajnymi agentami politycznymi, czeka komisja osiąga odrazu dwóch celów. Rozporządzając większymi środkami niż tajna finlandzka policja polityczna (której środki są ograniczone) Czeka ma agenta prowokatora całkowicie po swojej stronie. Z jednej strony Czeka jest poinformowana o każdym kroku fińskiej policji politycznej, z drugiej zaś agent-prowokator otrzymuje rozkaz doniesienia władzom finlandzkim, że dany emigrant nieprawomyślny względem Finlandji i w ciągu 24 godzin dany osobnik zostaje wysłany gdziekolwiek na północ i Czeka osiąga swego celu.

W zakres podobnej filji zagranicznej wchodzi również i prasa. Podlega jej również wychodzący w Helsingforsie płaż bolszewicki "Put" k. Wszystkie dyrektywy dotyczące wszystkich artykułów podawanych przez "Put" pochodzą bezpośrednio z N. Czeka do "Komisji Czeka" w Wyborgu i przesyłane są gazecie za pośrednictwem jej redaktora Falkowskiego. Gazeta subsydjowana jest przez propagandystyczne kredyty W. Czeka. Faktycznie "Put" jest organem N. Czeka i polemizując z nią polemizuje się bezpośrednio z Dzierżyńskim. Pomimo więc ~~niektórych~~ wszystkich zapewnień Rady Kom. Lud. o reorganizacji Czeka i ograniczeniu jej działalności zaraza i prowokacja czeka przenika wszędzie, gdzie tylko to jest możliwym.